

ADDENDUM A

Q(Priestergeskrif) in Genesis (N.A.V.) volgens Wellhausen (1963:1-61)

Genesis 1-11

Genesis 1:1-2:4a

In die begin het God die hemel en die aarde geskep. Die aarde was heeltetal onbewoonbaar, dit was donker op die diep waters, maar die Gees van God het oor die waters gesweef. Toe het God gesê: “Laat daar lig wees!” En daar was lig. God het gesien die lig is goed, en Hy het die lig en die donker van mekaar geskei. God het die lig toe “dag” genoem, en die donker het Hy “nag” genoem. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die eerste dag. Toe het God gesê: “Laat daar 'n gewelf wees tussen die waters om die waters van mekaar te skei”. So het dit gebeur. God het die gewelf gemaak en die waters onder die gewelf geskei van die waters bo die gewelf. God het die gewelf “hemel” genoem. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die tweede dag. Toe het God gesê: “Laat die waters onder die hemel op een plek bymekaarkom sodat die droë grond sigbaar word”. So het dit gebeur. God het die droë grond “aarde” genoem, en die waters wat bymekaargekom het, het Hy “see” genoem. En God het gesien dit is goed. Toe het God gesê: “Laat daar uit die aarde groenigheid voortkom, groen plante wat saad gee en vrugtebome op die aarde, wat elkeen na sy aard vrugte dra en waarvan die saad in sy vrug sit.” So het dit gebeur. Die aarde het groen plante laat uitspruit wat elkeen na sy aard saad gee, en bome wat vrugte dra met die saad daarin, elkeen na sy aard. En God het gesien dit is goed. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die derde dag. Toe het God gesê: “Laat daar ligte wees aan die hemelgewelf om dag en nag van mekaar te skei. Hulle moet ook as tekens dien om seisoene, dae en jare aan te dui. Hulle moet ligte wees aan die hemelgewelf om op die aarde lig te gee.” So het dit gebeur. God het die twee groot ligte gemaak, die grootste om bedags te heers en die kleiner lig om snags te heers, en ook die sterre.

God het hulle in die hemelgewelf geplaas om op die aarde lig te gee, om oor dag en nag te heers en om lig en donker van mekaar te skei. En God het gesien dit is goed. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die vierde dag. Toe het God gesê: “Laat die waters krioel van lewende wesens, en laat daar voëls onder die hemelgewelf oor die aarde vlieg”. God het die groot seidiere geskep en al die ander lewende wesens waarvan die waters krioel, almal na hulle aard; ook al die voëls na hulle aard. En God het gesien dit is goed. Toe het God hulle geseën: “Wees vrugbaar, word baie en bewoon al die waters van die see. En laat die voëls baie word op land”. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die vyfde dag. Toe het God gesê: “Laat die aarde lewende wesens voortbring, elkeen na sy aard: mak diere, diere wat kruip, wilde diere, elkeen na sy aard”. So het dit gebeur. God het die wilde diere op die aarde gemaak, elkeen na sy aard; ook die mak diere, elkeen na sy aard; en ook al die diere wat kruip, elkeen na sy aard. En God het gesien dit is goed. Toe het God gesê: Kom.

“Ons maak die mens as ons verteenwoordiger, ons beeld, sodat hy kan heers oor die vis in die see, die voëls in die lug, die mak diere, die wilde diere en al die diere wat op die aarde kruip”. God het die mens geskep as sy verteenwoordiger, as beeld van God het Hy die mens geskep, man en vrou het Hy hulle geskep. Toe het God hulle geseën en vir hulle gesê: “Wees vrugbaar, word baie, bewoon die aarde en bewerk dit. Heers oor die vis in die see, oor die voëls in die lug, oor al die diere van die aarde, ook oor die diere wat op die aarde kruip”. Verder het God gesê: “Let op! Ek gee aan julle al die plante wat saad gee op die hele aarde; ook al die bome wat vrugte dra en saad gee. Dit sal julle kos wees. Maar aan die wilde diere op die aarde en aan die voëls in die lug en aan die diere wat op die aarde kruip, aan alles wat leef, gee Ek al die groen plante as kos”. So het dit gebeur. Toe het God gekyk na alles wat Hy gemaak het, en dit was baie goed. Dit het aand geword en dit het môre geword. Dit was die sesde dag. Die hemel en alles daarin is voltooi en ook die aarde en alles daarop. Op die sewende dag was God reeds klaar met die skeppingswerk en het Hy gerus na al die werk wat Hy gedoen het.

Hy het die sewende dag as gereelde rusdag geheilig, want op daardie dag het Hy gerus na al die skeppingswerk wat Hy gedoen het. Dit dan is die geskiedenis van die hemel en die aarde toe hulle geskep is.

Genesis 5:1-31

Hier volg die geslagsregister van Adam. Toe God die mense geskep het, het Hy hulle gemaak as beeld van Homself. Man en vrou het Hy hulle geskep en Hy het hulle geseën en hulle “mens” genoem toe hulle geskep is. Toe Adam 130 was, het hy die vader geword van 'n seun, sy beeld, een soos hyself. Adam het hom Set genoem. Nadat Set vir hom gebore is, het Adam nog 800 jaar geleef en seuns en dogters gehad. Adam was dus 930 jaar toe hy gesterf het. Toe Set 105 was, het hy die vader geword van Enos. Set het na die geboorte van Enos nog 807 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Set was dus 912 jaar toe hy gesterf het. Toe Enos 90 was, het hy die vader geword van Kenan. Enos het na die geboorte van Kenan nog 815 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Enos was dus 905 jaar toe hy gesterf het. Toe Kenan 70 was, het hy die vader geword van Mahalalel. Kenan het na die geboorte van Mahalalel nog 840 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Kenan was dus 910 jaar toe hy gesterf het. Toe Mahalalel 65 was, het hy die vader geword van Jered. Mahalalel het na die geboorte van Jered nog 830 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Mahalalel was dus 895 jaar toe hy gesterf het. Toe Jered 162 was, het hy die vader geword van Henog. Jered het na die geboorte van Henog nog 800 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Jered was dus 962 jaar toe hy gesterf het. Toe Henog 65 was, het hy die vader geword van Metusalag. Henog het na die geboorte van Metusalag nog 300 jaar naby God geleef en het seuns en dogters gehad. Henog se ouderdom was dus 365 jaar. Hy het naby God geleef en toe was hy nie meer daar nie, want God het hom na Hom toe weggeneem. Toe Metusalag 187 was, het hy die vader geword van Lameg. Metusalag het na die geboorte van Lameg nog 782 jaar geleef en het seuns en dogters gehad. Metusalag was dus 969 jaar toe hy gesterf het. Toe Lameg 182 was, het hy die vader geword van 'n seun.

Hy het die seun Noag genoem, “want,” het hy gesê, “hierdie seun sal ons opbeur in die harde werk met ons hande en in ons swaarkry op die grond wat deur die Here vervloek is”. Lameg het na die geboorte van Noag nog 595 jaar geleef en hy het seuns en dogters gehad. Lameg was dus 777 jaar toe hy gesterf het.

Genesis 6:9-22

Hier volg die verhaal van Noag. Noag was 'n regverdige man. Onder sy tydgenote was hy onberispelik en hy het naby God geleef. Noag het drie seuns gehad: Sem, Gam en Jafet. Die aarde was korrup in die oë van God, vol geweld; Hy het die aarde gesien: dit was korrup, elke mens op aarde se lewe was verrot. Toe sê God vir Noag: “Ek het besluit om 'n einde te maak aan alle mense, want deur hulle toedoen is die aarde vol geweld. Ek gaan hulle saam met die aarde verdelg. “Maak vir jou 'n ark van goferhout. Jy moet vertrekke in die ark maak en dit binne en buite met pik dig maak. Jy moet dit soos volg maak: die lengte van die ark moet honderd vyf en dertig meter wees, sy breedte twee en twintig en 'n half meter en sy hoogte dertien en 'n half meter. Jy moet 'n dak vir die ark maak en sy nok moet jy vyf en veertig sentimeter hoog maak. Verder moet jy 'n deur aan die kant van die ark insit en 'n onderste, middelste en boonste verdieping maak. “Ek gaan 'n oorstroming oor die aarde laat kom om al wat daarop lewe, te verdelg, elke lewende ding onder die hemel. Alles wat op die aarde is, sal omkom, maar met jou wil Ek 'n verbond sluit. Jy moet in die ark ingaan, jy en jou seuns en jou vrou en jou skoondogters. Van al wat leef, van al die diere, moet jy twee van elk, manlik en vroulik, in die ark laat ingaan om saam met jou aan die lewe te bly. Van elke soort voël en dier, ook van dié wat kruip, van almal sal daar twee na jou toe kom om aan die lewe te bly. Jy moet vir jou kos saamvat, van alles wat geëet kan word, en dit by jou wegpak. Dit sal jou en die diere se kos wees.” Noag het alles gedoen presies soos God hom beveel het.

Genesis . 7:11-8:5

Presies op die sewentiende dag van die tweede maand van die ses honderdste jaar van Noag het die fontein van die groot waters oopgebreek.

Die vensters van die hemel is oopgemaak, sodat daar 'n stortreën op die aarde geval het, veertig dae en veertig nagte lank. Dit was die dag waarop Noag en sy seuns, Sem, Gam en Jafet, en sy vrou en sy drie skoondogters almal saam in die ark ingegaan het. Hulle, en elke soort wilde dier en mak dier, en al die soorte diere wat kruip, en elke soort voël, alles wat vlieg, het ingegaan. Van al wat leef, het daar pare-pare na Noag toe in die ark gekom. Hulle het ingekom, manlik en vroulik, soos God vir Noag gesê het. En toe het *Jahwe* die ark agter Noag toegesluit. Die oorstroming het oor die aarde gekom, veertig dae lank, en die water het al hoe meer geword. Dit het die ark opgelig en die ark het begin opstyg bokant die aarde. Maar die waters het nog meer en nog sterker geword op die aarde en die ark het op die waters begin dryf. Die waters op die aarde het nog meer en meer geword, sodat hulle al die hoë berge wat daar onder die hemel is, bedek het. Die water het amper sewe meter bokant die berge gestyg en dit bedek. Al wat op die aarde geleef het, het omgekom: diere wat kruip, voëls, mak diere, wilde diere, ja, alles wat op aarde wemel, ook al die mense; alles wat die lewensasem in die neus gehad het, alles wat op land geleef het, is dood. So het God alles wat op die aarde geleef het, uitgewis: mens en dier, ook dié wat kruip, en die voëls, hulle almal is weggevee van die aarde af. Net Noag en dié by hom in die ark is gespaar. Die water het die aarde honderd en vyftig dae lank oorstroom. Toe het God gedink aan Noag en aan al die wilde diere en die mak diere wat by hom in die ark was, en God het 'n wind oor die aarde laat waai, en die waters het teruggetrek. Die fonteine van die groot waters en die vensters van die hemel is toegemaak, en die stortreën uit die hemel het opgehou. Die water het al hoe meer weggesak van die aarde af. Na honderd en vyftig dae het die water so gesak dat die ark op die sewentiende van die sewende maand op die Araratberge tot rus gekom het. Die water het aangehou sak en op die eerste van die tiende maand het die bergtoppe sigbaar geword.

Genesis 8:13-19

Op die eerste dag van die eerste maand van die ses honderd en eerste jaar van Noag was die water op die aarde heeltemal weggedroog. Noag het die luik van die ark oopgemaak en uitgekyk. Die hele aarde was droog.

Op die sewe en twintigste van die tweede maand was die aarde droog, en toe sê God vir Noag: “Gaan uit die ark uit, jy en jou vrou en jou seuns en hulle vrouens, en al die lewende wesens wat by jou is, van watter soort hulle ook al is: voëls, diere en alles wat kruip. Hulle moet saam met jou uitgaan. Hulle moet wemel op die aarde en vrugbaar wees en baie word op die aarde”. Noag en sy seuns en sy vrou en sy skoondogters het uitgegaan, en ook al die diere, al die voëls en alles wat kruip, het uit die ark uitgegaan, almal volgens hulle soorte.

Genesis 9:1-17,28

God het vir Noag en sy seuns geseën en vir hulle gesê: “Wees vrugbaar, word baie en bewoon die aarde. Al die diere, al die voëls, al die diere wat kruip, en al die vis sal vir julle bang wees en vir julle skrik. Hulle word tot julle beskikking gestel. Alles wat roer en lewe, sal kos wees vir julle. Naas die groen plante gee Ek dit alles vir julle. Julle mag net nie vleis eet met sy lewe in, dit is met sy bloed in nie. Wanneer julle eie bloed vergiet word, sal Ek daarvoor rekenskap eis, want dit is julle lewe: van 'n dier sal Ek rekenskap eis oor die lewe van 'n mens, en van 'n mens sal Ek rekenskap eis oor die lewe van sy medemens. “Wie die bloed van 'n mens vergiet, deur 'n mens sal sy bloed vergiet word. God het die mens gemaak as sy verteenwoordiger. Maar julle moet vrugbaar wees en baie word. Vermeerder op die aarde en word baie!” Verder het God vir Noag en sy seuns gesê: “Kyk, Ek sluit 'n verbond met julle en julle nageslag en met al die lewende wesens by julle: die voëls, die mak diere en die wilde diere by julle, naamlik met al die wilde diere wat uit die ark uitgekom het. Ek sal my verbond met julle hou: mens en dier sal nie weer deur vloedwaters uitgewis word nie. Daar sal nie weer 'n oorstroming wees wat die aarde sal oorweldig nie.” Toe het God gesê: “Dit is die teken van die verbond tussen My en julle en die wilde diere by julle, 'n verbond wat vir alle toekomstige geslagte geld: my reënboog het Ek in die wolke geplaas. Dit sal die teken wees van die verbond tussen My en die aarde. Wanneer Ek wolke oor die aarde laat saampak, en die reënboog verskyn in hulle, sal Ek dink aan my verbond met julle en al die wilde diere volgens hulle soorte. Daar sal nooit weer vloedwaters kom wat alle lewende wesens uitroei nie.

Die reënboog sal in die wolke wees, en wanneer Ek dit sien, sal Ek dink aan die ewige verbond tussen My en al die lewende wesens op die aarde”. God het vir Noag gesê: “Dit is dan die teken van die verbond wat Ek tot stand gebring het tussen My en al die lewende wesens op die aarde”. Na die oorstroming het Noag nog drie honderd en vyftig jaar geleef.

Genesis 10

Hier volg besonderhede oor Noag se seuns, Sem, Gam en Jafet. Na die oorstroming is daar ook vir hulle kinders gebore. Die nageslag van Jafet: Gomer, Magog, die Mediërs, die Grieke, Tubal, Mesek en Tiras. Die nageslag van Gomer was Askenas, Rifat en Togarma. Uit Griekeland het Elisa, Tarsis, die Kittiërs en die Rodaners voortgekom. Uit hulle het die mense wat nou die kusstreke bewoon, daarnatoe versprei, volgens hulle stamme en nasies, elkeen met sy eie taal. Die nageslag van Gam: Kus, Egipte, Put en Kanaän. Die nageslag van Kus was Seba, Gawila, Sabta, Rama en Sabteka. Die nageslag van Rama was Skeba en Dedan. Uit Kus het Nimrod gekom, die eerste maghebber op die aarde. Hy was 'n dapper jagter, ook in die oë van *Jahwe*. Daarom word daar gesê: “'n Dapper jagter in die oë van *Jahwe*, soos Nimrod.” Nimrod se koninkryk het begin by Babel, Erek, Akkad en Kalne, almal in Sinar. Van hier af het hy na Assirië toe gegaan en Nineve, Regobot-Ir en Kalag gebou, asook Resen tussen Nineve en Kalag. Resen was 'n groot stad. Uit Egipte weer het gekom die Ludeërs, Anammers, Lehabeërs, Naftoagiete, Patrosane en die Kaslugiete uit wie die Filistyne kom, en die Kaftorane. Uit Kanaän het gekom Sidon wat as sy oudste seun geld, en verder Het, die Jebusiete, Amoriete, Girgasiete, Hewiete, Erekiete, Siniete, Arwadters, Semariërs en die mense van Hamat. Met verloop van tyd het die Kanaänitiese stamme versprei en het hulle grense gestrek van Sidon af tot by Gasa in die rigting van Gerar en tot by Lesa in die rigting van Sodom, Gomorra, Adma en Sebojim. Hulle is almal die nageslag van Gam, met hulle eie stamme en tale in hulle eie lande en onder hulle eie nasies. Vir Sem is daar ook kinders gebore. Hy was die voorvader van al die Hebreërs. Sy oudste broer was Jafet. Die nageslag van Sem: Elam, Assirië, Arpaksad, Lud en Aram. Die nageslag van Aram was Us, Gul, Geter en Mas.

Uit Arpaksad het Selag gekom, en uit Selag Heber. Vir Heber is twee seuns gebore. Die naam van die een was Peleg, want in sy tyd is die land verdeel, en die naam van sy broer was Joktan. Uit Joktan het gekom Almodad, Selef, Gasarmawet, Jerag, Hadoram, Usal, Dikla, Obal, Abimael, Skeba, Ofir, Gawila en Jobab. Hulle almal het uit Joktan voortgekom. Hulle nedersettings het gestrek van Mesa af in die rigting van Sefar in die oostelike bergwêreld. Hulle is almal die nageslag van Sem, met hulle eie stamme en tale, in hulle eie lande en onder hulle eie nasies. Dit is die stamme van die seuns van Noag volgens hulle herkoms onder hulle eie nasies. Uit hulle het die nasies oor die aarde versprei ná die oorstroming.

Genesis 12-50

Genesis 12:4b-5

Abram was vyf en sewentig toe hy uit Haran weggetrek het. Hy het sy vrou Sarai en sy broerskind Lot en al die besittings wat hulle bymekaargemaak het en al die slawe wat hulle in Haran aangeskaf het, saamgevat en hulle het weggetrek na Kanaän toe.

Genesis 13:6;11b;12ab

Die land kon nie in Abram en Lot saam se behoeftes voorsien sodat hulle bymekaar kon bly nie. Hulle besittings was te veel; hulle kon nie bymekaar bly nie. So het die twee van mekaar geskei: Abram het in Kanaän bly woon, en Lot het in die stede van die Jordaanstreek gewoon.

Genesis 19:29

Toe God die stede in die vlakte verdelg het waar Lot gewoon het, het God aan Abraham gedink en vir Lot laat wegkom uit die plek waar die verwoesting plaasgevind het.

Genesis 11:30

Sarai was onvrugbaar; sy het nie kinders gehad nie.

Genesis 16:3

Abram was al tien jaar in Kanaän toe Sarai, die vrou van Abram, self vir Hagar, haar Egiptiese slavin, gevat en vir haar man Abram as vrou gegee het.

Genesis 16:15,16

Hagar het vir Abram 'n seun in die wêreld gebring, en Abram het sy seun wat Hagar in die wêreld gebring het, Ismael genoem. Abram was ses en tagtig toe Hagar vir Ismael vir hom in die wêreld gebring het.

Genesis 17

Toe Abram nege en negentig jaar oud was, het *Jahwe* aan hom verskyn en vir hom gesê: "Ek is God die Almagtige". Lewe naby My en wees opreg! Ek sal my verbond met jou sluit en baie, baie mense uit jou laat voortkom". Abram het op sy knieë geval, en toe sê God vir hom: "Dit is my verbond met jou: jy sal die vader wees van 'n menigte nasies; jy sal nie meer Abram genoem word nie, jou naam sal Abraham wees, want Ek maak jou die vader van baie nasies. Ek sal jou baie vrugbaar maak, Ek sal jou tot nasies maak, en konings sal uit jou voortkom. "Ek bring 'n verbond tot stand tussen My en jou en jou nageslag en al hulle geslagte". Dit is 'n blywende verbond: Ek sal jou God wees en ook die God van jou nageslag. Ek gee aan jou en jou nageslag die land waar jy as vreemdeling woon, die hele Kanaän, as 'n blywende besitting, en Ek sal hulle God wees". Verder het God vir Abraham gesê: "Jy moet my verbond nakom, jy en jou nageslag en al hulle nageslagte. Dit is my verbond wat moet geld vir jou en jou nageslag: elke lid van die manlike geslag onder julle moet besny word. Julle moet besny word aan die voorhuid. Dit is die verbondsteken tussen My en julle: elke seun onder julle van ag dae oud moet besny word. Dit geld vir elke lid van die manlike geslag onder julle: al julle nageslagte en ook elke slaaf wat as kind in jou besit gebore word, en die slawe wat van 'n vreemde met geld gekoop word, wat nie jou afstammeling is nie.

'n Slaaf wat as kind in jou besit gebore word, en een wat vir geld gekoop word, moet beslis besny word. So sal my verbondsteken aan julle liggame wees as 'n blywende verbond.

Elke lid van die manlike geslag wat nie besny is nie, moet van sy volksgenote afgesny word. Hy het my verbond verbreek". God het ook nog vir Abraham gesê: "Jy moet jou vrou nie meer Sarai noem nie. Haar naam is nou Sara. Ek sal haar seën en vir jou 'n seun uit haar gee. Ja, Ek sal haar seën, en nasies en konings van volke sal uit haar voortkom". Toe het Abraham op sy knieë geval en hy het gelag en gedink: kan daar vir 'n man van honderd 'n kind gebore word, of kan Sara wat negentig is, 'n kind in die wêreld bring? En Abraham het vir God gesê: "As Ismael maar net in u teenwoordigheid kan bly lewe!" Maar God het vir Abraham gesê: "Nee, jou vrou Sara sal vir jou 'n seun in die wêreld bring. Jy moet hom Isak noem. Ek het gehoor wat jy oor Ismael gesê het. Kyk, Ek seën hom ook. Ek maak hom vrugbaar, en Ek sal sy nakomelinge baie maak. Uit hom sal daar twaalf heersers stam, en Ek sal hom 'n groot nasie laat word. Maar dit is met Isak, die seun wat Sara vir jou oor 'n jaar in die wêreld sal bring, dat Ek my verbond sal nakom." Nadat God klaar met Abraham gepraat het, het Hy van Abraham af weggegaan. Op daardie selfde dag het Abraham sy seun Ismael gevat en al die slawe wat in sy besit gebore is, en ook dié wat hy met geld gekoop het, elke lid van die manlike geslag in sy huis, en hy het hulle besny, soos God vir hom gesê het. Abraham was nege en negentig toe hy besny is, en sy seun Ismael dertien. Abraham en Ismael is op presies dieselfde dag besny. Al die mans in Abraham se huis, die slawe wat in sy besit gebore is, en dié wat hy van vreemdes gekoop het, is saam met hom besny.

Genesis 21;2b-5:

Dit het gebeur op die tyd wat God vir Abraham beloof het. Hy het die seun wat vir hom gebore is, die een wat deur Sara in die wêreld gebring is, Isak genoem. Soos God vir Abraham beveel het, het hy vir Isak besny toe hy ag dae oud was. Abraham was honderd jaar oud toe sy seun Isak gebore is.

Genesis 23

Sara het honderd sewe en twintig jaar oud geword. Sy is oorlede in Kirjat-Arba, dit is Hebron, in Kanaän. Daarna het hy die lyk daar gelaat en vir die Hetiete gaan sê: "Ek is 'n vreemdeling, 'n bywoner by julle. Gee vir my 'n vaste besitting as graf hier by julle sodat ek my vrou daarin kan begrawe." Die Hetiete het hom geantwoord: "Luister na ons, Meneer! Ons beskou u as 'n baie belangrike man. Begrawe u vrou in die beste graf hier by ons. Niemand van ons sal weier dat u u vrou in sy graf begrawe nie." Daarna het Abraham opgestaan en voor die Hetiete, die volksleiers, gebuig. Hy het vir hulle gesê: "As julle instem dat ek my vrou hier kan begrawe, luister dan na my en doen voorspraak by Efron seun van Sogar dat hy die Makpelagrot aan die kant van sy grond aan my afstaan. Hy moet dit in julle teenwoordigheid teen die volle markprys aan my verkoop dat ek dit as begraafplek kan besit". Efron die Hetiet het tussen die Hetiete gesit en daar waar al die Hetiete wat die stadspoort binnekom, dit kon hoor, het hy vir Abraham gesê: "Nee, Meneer, luister na my.

Ek gee die stuk grond vir u, ook die grot wat daarop is. Ek gee dit vir u in die teenwoordigheid van my volksgenote. Begrawe u vrou daar". Toe het Abraham weer voor die volksleiers gebuig en waar hulle almal dit kon hoor, het hy vir Efron gesê: "Nee, luister tog maar na my! Ek betaal die volle prys vir die grond. Vat die geld by my, sodat ek my vrou daar kan begrawe". Efron het toe vir Abraham gesê: "Meneer, luister na my! Moenie dat ons stry oor 'n stukkie grond wat vier en 'n half kilogram silwer werd is nie.

En dit om u vrou te begrawe"! Toe het Abraham ingestem en die silwer vir Efron afgeweeg wat hy in die teenwoordigheid van die Hetiete genoem het: vier en 'n half kilogram silwer soos dit in die handel afgeweeg word. So het die stuk grond van Efron in Makpela waarop die grot is en wat oos van Mamre geleë is, Abraham se eiendom geword in die teenwoordigheid van die Hetiete en almal wat by die stadspoort inkom: die grond met die grot daarop en al die bome op die grond, sover as die grense daarvan gestrek het. Daarna het Abraham sy vrou Sara begrawe in die Makpelagrot op die stuk grond, oos van Mamre, dit is Hebron in Kanaän.

So het die stuk grond met die grot daarop uit die hande van die Hetiete oorgegaan na Abraham as begraafplek wat aan hom behoort.

Genesis 25: 7-11a:

Abraham het op hoë ouderdom gesterf. Hy het honderd vyf en sewentig jaar oud geword en was 'n grysaard met 'n vol lewe agter die rug toe hy gesterf het. Sy seuns Isak en Ismael het hom begrawe in die Makpelagrot oos van Mamre op die stuk grond wat vroeër behoort het aan die Hetiet Efron seun van Sogar. Abraham het hierdie stuk grond by die Hetiete gekoop, en hy en sy vrou Sara is albei daar begrawe. Na Abraham se dood het *Jahwe* Abraham se seun Isak geseën. Hier volg besonderhede oor die nageslag van Abraham se seun Ismael wat deur Hagar, die Egiptiese slavin van Sara, vir Abraham in die wêreld gebring is.

Genesis 25:12-17

In volgorde van hulle geboorte was Ismael se seuns: Nebajot, Kedar, Adbeël, Mibsam, Misma, Duma, Massa, Gadad, Tema, Jetur, Nafis en Kedma. Die name van hierdie seuns van Ismael is ook gegee aan hulle nedersettings en blyplekke. Hulle was die twaalf leiers van hulle stamme. Ismael was honderd sewe en dertig jaar oud toe hy gesterf het en begrawe is.

Genesis 25:19-20;26c

Hier volg besonderhede oor Isak seun van Abraham: Abraham was Isak se pa, en toe Isak veertig jaar oud was, het hy met Rebekka getrou. Sy was die dogter van Betuel, 'n Arameër uit Paddan-Aram, en 'n suster van Laban die Arameër. Isak was sestig jaar oud toe hulle gebore is.

Genesis 26:34-35

Toe Esau veertig was, het hy getrou met Jehudit dogter van Beëri, 'n Hetiet, en met Basemat dogter van Elon, 'n Hetiet. Hulle het baie kommer in Isak en Rebekka se lewe gebring.

Genesis 27:46

Rebekka het vir Isak gesê: "Ek is nou siek en sat van hierdie Hetitiese vrouens van Esau. As Jakob ook met Hetitiese meisies trou, met meisies soos hulle uit hierdie land, kan ek net sowel sterf".

Genesis 28:1-9

Toe roep Isak vir Jakob en neem van hom afskeid en sê vir hom: "Jy mag nie met 'n Kanaänitiese meisie trou nie. Gaan na Paddan-Aram toe, na die huis van jou ma se pa Betuel toe, en trou daar met 'n dogter van jou oom Laban. God die Almagtige sal jou seën: Hy sal jou vrugbaar maak en jou 'n groot nageslag gee. Jy sal 'n baie groot volk word. Hy sal jou die seën laat toekom wat Hy aan Abraham gegee het: jy en jou nageslag sal die land waarin jy woon, as besitting ontvang, die land wat God aan Abraham gegee het".

So het Isak toe vir Jakob weggestuur, en hy is na Paddan-Aram toe, tot by die Arameër Betuel se seun Laban, broer van Rebekka die ma van Jakob en Esau. Esau het te wete gekom dat Isak afskeid geneem het van Jakob en dat Isak hom na Paddan-Aram toe gestuur het om daar te gaan trou, want toe Isak vir Jakob gegroet het, het hy vir hom gesê: "Jy mag nie met 'n Kanaänitiese meisie trou nie". Toe Esau verneem dat Jakob na sy pa en ma geluister het en na Paddan-Aram toe is, het Esau geweet dat sy pa Isak nie van die Kanaänitiese meisies gehou het nie. Daarom het Esau na Ismael toe gegaan, en by die vrouens wat hy gehad het, nog 'n vrou gevat: Magalat dogter van Ismael, Abraham se seun. Sy was die suster van Nebajot.

Genesis 29:24, 28b,29

Laban het sy slavin Silpa vir sy dogter Lea as persoonlike slavin saamgegee. Toe gee Laban sy dogter Ragel vir hom as vrou. Laban het sy slavin Bilha vir sy dogter Ragel as persoonlike slavin saamgegee.

Genesis 35:23-26

Die seuns van Lea was Ruben, die oudste, Simeon, Levi, Juda, Issaskar en Sebulon. Die seuns van Ragel was Josef en Benjamin. Die seuns van Ragel se persoonlike slavin Bilha was: Dan en Naftali. Die seuns van Lea se persoonlike slavin Silpa was: Gad en Aser. Dit is Jakob se seuns wat in Paddan-Aram gebore is.

Genesis 31:18

...en hy het al sy vee saamgevat en ook al sy besittings wat hy in Paddan-Aram bymekaargemaak het, en na sy pa, na Isak toe vertrek in Kanaän.

Genesis 35:9-13,15

Nadat Jakob uit Paddan-Aram terug was, het God weer aan hom verskyn en hom geseën. God het vir hom gesê: "Jy is Jakob, maar jy sal nie langer Jakob genoem word nie. Jou naam sal Israel wees". God het hom toe Israel genoem. God het verder vir hom gesê: "Ek is God die Almagtige. Wees vrugbaar en word 'n groot nasie. Baie nasies sal van jou afstam. Jy sal die voorvader wees van konings.

Hierdie land wat Ek aan Abraham en aan Isak gegee het, sal Ek aan jou gee en ná jou gee Ek dit aan jou nageslag". Toe het God van Jakob af weggegaan, en op die plek waar God met hom gepraat het, Hy het die plek waar God met hom gepraat het, Bet-el genoem.

Genesis 35:16a,19

Jakob-hulle het van Bet-el af getrek na Efrata toe. Ragel het gesterf, en sy is begrawe langs die pad na Efrata toe, dit is Betlehem.

Genesis 35: 27-29

Jakob is na sy pa Isak toe in Mamre by Kirjat-Arba, dit is Hebron, waar Isak gebly het, en vroeër ook Abraham. Isak het honderd en tagtig jaar oud geword en toe is hy dood. Hy het gesterf nadat hy oud geword en 'n vol lewe gehad het. Sy twee seuns Esau en Jakob het hom begrawe.

Genesis 36:6-8; 37:1

Maar Esau het met sy vrouens en sy seuns en dogters en al die mense by hom en met sy kleinvee en grootvee en al sy besittings wat hy in Kanaän bymekaargemaak het, weggetrek na 'n ander land toe, weg van sy broer Jakob af. Hulle twee se besittings was te veel, hulle kon nie saam boer nie, en die land waar hulle as vreemdelinge gebly het, kon nie hulle vee dra nie. Esau, dit is Edom, het in die Seïrberge gaan woon. Jakob het in Kanaän gebly, die land waar sy voorvaders ook as vreemdelinge gebly het.

Genesis 37:2

Hier volg die familiegeskiedenis van Jakob. Josef was nog jonk, sewentien, toe hy kleinvee opgepas het saam met sy broers, die seuns van Bilha en Silpa, sy pa se vrouens. Josef het slegte stories oor sy broers by hulle pa aangedra.

Genesis 46:6-7

Hulle het hulle vee saamgevat en ook die ander besittings wat hulle in Kanaän bymekaargemaak het. So is Jakob en sy hele nageslag weg Egipte toe: sy seuns en kleinseuns was by hom, ook sy dogters en kleindogters. Hy het sy hele familie saamgevat Egipte toe.

Genesis 47:5b-11

Toe sê die farao vir Josef: "Jou vader en jou broers het nou na jou toe gekom. Egipte is tot hulle beskikking. Jy moet hulle in die beste deel van die land laat woon; hulle kan in die Gosenstreek aanbly. En as jy weet van knap manne onder hulle, moet jy dié in bevel plaas van my vee". Josef het ook sy pa Jakob gebring en hom aan die farao voorgestel. Toe Jakob hom gegroet het, vra hy vir Jakob: "Hoe oud is u"? Jakob het vir hom gesê: "Ek is nou al honderd en dertig jaar 'n vreemdeling hier op aarde. In vergelyking met dié van my voorvaders is dit maar min, en my lewensjare was vol swaarkry." Toe groet Jakob die farao en vertrek. Josef het sy pa en broers in Rameses laat woon. Hy het vir hulle in die beste deel van Egipte eiendom gegee soos die farao hom beveel het.

Genesis 47:27b-28

Hulle het dit as hulle eiendom ontvang en hulle was vrugbaar en hulle het baie geword. Jakob het sewentien jaar in Egipte gebly. Hy was dus toe honderd sewe en veertig jaar oud.

Genesis 48:3-7

Hy het vir Josef gesê: "God die Almagtige het in Lus in Kanaän aan my verskyn. Hy het my geseën en vir my gesê: 'Ek sal jou vrugbaar maak en aan jou baie kinders gee. Ek sal jou nageslag baie volke laat word. Ek sal hierdie land aan jou nageslag gee om vir altyd te besit. 'Jou twee seuns wat hier in Egipte vir jou gebore is voordat ek hier na jou toe gekom het, Efraim en Manasse, is vir my soos my eie, soos Ruben en Simeon is hulle vir my. As jy hierna nog kinders het, sal hulle eendag in die naam van hulle broers eiendom verkry.

Ek neem die twee seuns as my eie aan, want toe ek uit Paddan-Aram gekom het, is Ragel dood in Kanaän op pad na Efrata toe, dit is Betlehem, en ek het haar daar langs die pad begrawe".

Genesis 49:31

Abraham en sy vrou Sara is daar begrawe, Isak en sy vrou Rebekka is daar begrawe, en daar het ek vir Lea begrawe.

Genesis 49:28b-33

So het hulle pa met hulle gepraat toe hy hulle geseën het. Hy het hulle een vir een geseën, elkeen met 'n eie seën. Jakob het vir sy kinders gesê: "Wanneer ek sterf, moet julle my gaan begrawe in die familiegraf, in die grot op die grond van die Hetiet Efron. Dit is die Makpelagrot teenoor Mamre in Kanaän. Abraham het die stuk grond by die Hetiet Efron gekoop om 'n begraafplek te hê. Abraham het die grond en die grot daarop by die Hetiete gekoop". Toe Jakob klaar gepraat het, het hy gaan lê, die asem uitgeblaas en gesterf.

Genesis 50:12-13

Jakob se seuns het gedoen wat hulle pa gesê het. Hulle het hom Kanaän toe gevat en gaan begrawe in die Makpelagrot op die grond wat deur Abraham by die Hetiet Efron as 'n begraafplek gekoop is. Die grond lê oos van Mamre.

ADDENDUM B

Samevatting van die bronne in Genesis volgens Wellhausen (1963:1-61)

JE	J	E	Q	R
OERGESKIEDENIS				
			1:1-2:4a	
2:4b-4:26				
5:29			5:1-28;30-32	
6:1-8			6:9-22	
7:1-10,12,17,22.			7:11-8:5	7:6-9;16c
8:6-12;20-22,26.			8:13-19	
9:18-27,29			9:1-17,28	
			10:1-15,19-23	10:16-18,24
11:1-9, 29			11:10-26,27-28,30-32	
ABRAHAM EN ISAK				
12:1-4a,6-9	12:10-20		12:4b,5;	
13:1-5,7-11a,13-17	13:18		13:6,11b,12;	
14				
15				
16	16:1		16:1a,3,15,17;	
			17:1-27	
18	18:1			
19	19:1		19:29	
		20-22	21:2b-5	21:1,32
			23:1-20	
24:1-66	24:26			
25:1-6,21-26b,27-29	25:30-34		25:7-11a,12-17,19-20;26c	
26:1-33			26:34-35	
JAKOB EN ESAU				
27			27:46	
	28:13-16,19	28:10-12,17-22	28:1-9	
29:1-14,25-35			29:28b-29	
30:10-43		30:1-8	30:4a,9b	
31			31:18b	
32-33:20			33:18a	
		34		
		35:1-8,14,16b-20	35:9-13,15,16a,22b-26, 27-29	35:9,19
36:2b, 9-39			36:1-2a,4-8,40-43	
JOSEF EN SY BROERS				
37:3-36			37:1-2	
38				
39:1-45:28				
46:1-5,28-34			46:6,8-27	
47:1-5a,12-31			47:5b-11, 27b-28	
48:1-2,8-28			48:3-7	
49:1b-28a			49:1a,28b-33	
50:1-11,14-26			50:12-13	

LITERATUURLYS

- Ackroyd, P.R. 1968. *Exile and restoration. A study of Hebrew thought of the sixth century BC.* London: SCM.
- Albertz, R. 2003. *Israel in Exile. The history and literature of the sixth Century B.C.E.* Atlanta: Society of Biblical Literature. (Studies in Biblical literature 3.)
- Albertz, R. 1994a. *A history of Israelite religion in the Old Testament period. Vol 1, From the beginnings to the end of the Exile.* London: SCM.
- Albertz, R. 1994b. *A history of Israelite religion in the Old Testament period. Vol 2, From the beginnings to the end of the Exile.* London: SCM.
- Albright, W.F. 1942. *Archaeology and the religion of Israel.* Baltimore: John Hopkins.
- Alter, R. 1996. *Genesis.* New York: W.W. Norton & Company.
- Anderson, G.W. 1975. Two Scottish Semitists. In Anderson, G.W. et al (eds) *Supplements to Vetus Testamentum* 28,ix-xix. Leiden: Brill.
- Armerding, C.E. 1983. *The Old Testament and Criticism.* Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans.
- Arneth, M. 2011. Literary criticism and the Bible. *Religion Past and Present*, (eds). Brill online. Aanlyn beskikbaar by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072. [gebruik 25/10/ 2011].

- Ausloos, H. 2006. Deuteronomistic elements in Num 13-14. A critical assessment of John William Colenso's (1814-1883) view on the Deuteronomist. *O TE*, 19/2:558-572.
- Bailey, R. C. 2008. Lecture 1: Faith, History, and the Historical Critical Method (HCM); BI 5305 *Advanced Introduction to the Old Testament*. Beskikbaar aanlyn by <http://ww2.faulkner.edu/admin/websites/rbailey/01%20Faith%20and%20History.pdf> [gebruik 18/9/2011].
- Barth, K. 1973. *Protestant theology in the nineteenth century. Its background and history*. : Valley Forge: Judson Press.
- Barton, J. 2007. *The Old Testament: Canon, literature and Theology*. Collected essays of John Barton. Hampshire: Ashgate Publishing Limited.
- Begg, C.T. 1994. Martin Noth: Notes on his life and work. In *The history of Israel's traditions*, (ed.). Mckenzie, S.L. & Graham, M.P. Sheffield: Sheffield Academic Press.
- Beuken, W.A.M. 1994. The present state of Old Testament studies in Europe and Foreseeable directions for the future. *Old Testament Essays*, 7(4) (Special Edition):25-32.
- Beutel, A. 2011. The Enlightenment. *Religion Past and Present*. Brill online. Beskikbaar aanlyn by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [gebruik 25/10/2011].

- Biblia Hebraica Stuttgartensia. 1984. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.
- Blenkinsopp, J. 1992. *The Pentateuch. An introduction to the First Five Books of the Bible*. New York: Doubleday.
- Blenkinsopp, J. 2004. *Treasures old and new. Essays in the Theology of the Pentateuch*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans.
- Blenkinsopp, J. 2009. *Judaism the first phase. The place of Ezra and Nehemia in the origins of Judaism*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans.
- Blum, E. 1990: *Studien zur Komposition des Pentateuch*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Boccaccini, G. 2002. *Roots of Rabbinic Judaism. An intellectual history from Ezekiel to Daniel*. Cambridge, UK: W.B. Eerdmans.
- Boer, R.T. 2005. Book review: Prolegomena tot the history of Israel. *JBL*, 124/2:349-388.
- Boerman, D. 2009: The significance of Spinoza for Biblical interpretation. *Restoration Quarterly*, 51(2):93-106.
- Boorer, Z. 1985. The Importance of a Diachronie Approach: The Case of Genesis-Kings. *Catholic Biblical Quarterly*, 51 no 2 Ap:195-208.
- Brandfin, F.R. 1981. *Norman Gottwald on the tribes of Jahwe*. *JSOT*, 21:101-110.
- Bright, J. 1981. *A History of Israel*. Third edition. London: SCM.

- Brueggemann, W. 1979. Trajectories in Old Testament literature and the sociology of Ancient Israel. *JBL*, 98/2:161-85.
- Brueggemann, W. & Wolff, H.W. 1982. *The vitality of Old Testament traditions*. 2nd Edition. Atlanta: John Knox.
- Budde, K. 1899. Religion of Israel to the exile. New York: G.P. Putman. (*American lectures on the history of religions*, 4th series -1898-1899).
- Campbell, A.F. & O'Brien, M.A. 1993. *Sources of the Pentateuch*. Minneapolis: Fortress.
- Campbell, A.F. 1994. Martin Noth and the Deuteronomistic History. In *The history of Israel's traditions*, (eds). S.L. Mckenzie & M.P. Graham. Sheffield: Sheffield.
- Carr, D.M. 2005. No return to Wellhausen. *Biblica*, 86:107-114.
- Cassuto, U. 1983. *The documentary hypothesis and the composition of the Pentateuch*. Jerusalem: Magnes.
- Childs, B.S. 1982. Wellhausen in English. *Semeia*, 25:83-88
- Childs, B.S. 1974. *Exodus : a commentary*. Londen: SCM. (Old Testament Library.)
- Clements, R.E. 1979. Pentateuchal problems. In Anderson, G.W. (ed.) *Tradition and interpretation*, 189-213. Oxford: Clarendon Press.

- Clements, R.E. 1983. *A century of Old Testament Study*. Guildford, Surrey: Lutterworth.
- Clements, R.E. 1989. *The world of Ancient Israel*. New York: Cambridge.
- Clines, D.J.A. 1982. The theme of the Pentateuch. *Journal for the study of the Old Testament* 10. Sheffield: JSOT.
- Cody, A. 1969. *A history of Old Testament Priesthood*. Rome: Pontifical Biblical Institute.
- Coogan, M.D. 1987. *Canaanite Origins and Lineage: Reflections on the Religion of Ancient Israelite Religion*,(ed.) PD Miller. Philadelphia: Fortress.
- Cook, G.A. 1916. Driver and Wellhausen. *Harvard Theological Review*, 9 no 3: 249-257.
- Crenshaw, J.L. 1978. *Gerhard von Rad*. Waco, Texas: Word Books.
- Gillingham, S.E. 1998. *One Bible many voices*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans.
- Davies, G. 2010. The transition from Genesis to Exodus. Genesis, Isaiah and the Psalms. In Dell, K.J. et al (eds) *Supplements to Vetus Testamentum* vol 135, 59-78. Leiden: Brill.
- Davies, C. 2007. *Dating the Old Testament*. Aanlyn beskikbaar by http://books.google.co.za/books?id=AQhvp9qtzNEC&printsec=frontcover&dq=Dating+the+old+testament&hl=en&ei=duTITs3vCcGw8QP37bB-&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CEcQ6AEwAA#v=onepage&q=Dating%20the%20old%20testament&f=false. [Gebruik 24/8/2011].

- Deist, F.E. 1984. *Mosaïek van Moses*. Sagtebanduitgawe. Kaapstad: Tafelberg.
- De Moor, J.C. 1990. *The rise of Yahwism, the roots of Israelite monotheism*. Leuven: Leuven University Press.
- Die Bybel 1964. Kaapstad: Die Bybelgenootskap van Suid-Afrika.
- Die Bybel 1983. Kaapstad: Die Bybelgenootskap van Suid-Afrika.
- Ebach, J. 1982. Ewald, Georg Heinrich August (1803-1875). *TRE*, 10:694-496.
- Ernst Wilhelm Hengstenberg 2011. *Wikipedia – the free encyclopedia*. Aanlyn beskikbaar by http://en.wikipedia.org/wiki/Ernst_Wilhelm_Hengstenberg. [Gebruik 2011–03–30]
- Enlightenment 2011. *Encyclopædia Britannica. Encyclopædia Britannica Online*. Encyclopædia Britannica Inc. Aanlyn beskikbaar by <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/188441/Enlightenment> [Gebruik 2011-03-27]
- Ewald, H. 1869. *The history of Israel*. Translated from German by Russel Martineau. Londen: Longman's Green & Co.
- Farmer, W. 1995. Biblical studies and the shifting of paradigms, 1850-1914. In *Journal for the study of the Old Testament supplement series 192*, (eds). H.G. Reventlow & W. Farmer: Sheffield.

- Faust, A. 2010. The Archaeology of the Israelite Cult: Questioning the Consensus. *Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, no 360:23-35.
- Finkelstein, I & Silberman, N.A. 2006. Temple and Dynasty: Hezekiah, the Remaking of Judah and the Rise of the Pan-Israelite Ideology. *JSOT*, Vol 30(3):259-285.
- Fohrer, G. 1986. *Vom Werden und Verstehen des Alten Testaments*. Berlin:Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn.
- Frei, H.W. 1974. *The Eclipse of Biblical Narrative. A study in eighteen and nineteen century hermeneutics*. Londen: Yale.
- Fretheim, T.E. 1996. *The Pentateuch*. Nashville: Abingdon.
- Garrett, A.D. 1991. *Rethinking Genesis*. Grand Rapids, Michigan: Baker Book House.
- Gerstenberg, E.S. 2005. Israel in der Perserzeit 5. Und 4. Jahrhundert v. Chr. *Biblische Enzyklopädie 8*. Stuttgart: Verlag.
- Gertz, J.C. 2011. Astruc, Jean. *Religion Past and Present*. Brill online. Aanlyn beskikbaar by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [gebruik 25/10/ 2011].
- Gertz, J.C. 2011. Graf, Karl Heinrich. *Religion Past and Present*. Brill online. Aanlyn beskikbaar by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [gebruik 25/10/ 2011].

- Gitin, S. 2002. The house that Allbright built. *Near Eastern Archaeology*, 65(1):5-10.
- Gooder, P. 2000. *The Pentateuch. A story of beginnings*. London: Continuum.
- Grabbe, L.L. 2000. Writing Israel's history at the end of the 20th century. *Supplements to Vetus Testamentum*, 213-218. Congress Volume, Oslo. Leiden: Brill.
- Graf, F.W. 2005. Wellhausen. *RGG 4*, (8) 1385, (eds). H.D. Betz; D. S. Browning; B. Janowski and E. Jüngel. Tübingen: Mohr Siebeck.
- Graham, M.P. 1990. *The utilization of 1 and 2 Chronicles in the reconstruction of Israelite history in the nineteenth century*. Atlanta, Georgia: Scholars.
- Groenewald, A. 2007. Old Testament exegesis. Reflection on methodology. *Hervormde teologiese studies*, 63(3):1017-1031.
- Grosby, S. 1993. Kinship, Territory, and the Nation in the Historiography of Ancient Israel. *ZAWt*, 105:(1):3-18.
- Gunkel, H. 1966. *The legends of Genesis*. New York: Schocken Books.
- Gunkel, H. 1997. *Genesis*. Macon, Georgia: Mercer.
- Gunkel, H. 2001. *Water for a thirsty land*. Minneapolis: Augsburg: Fortress.
- Gunkel, H. 2011. *Genesis*. Göttingen: Vanderhoeck & Ruprecht.

- Habel, N. C. 1971. *Literary Criticism of the Old Testament*. Philadelphia: Fortress.
- Halpern, B. 1987. "Brisker pipes than poetry". The development of Israelite Monotheism. In Neusner, J. et al (eds) *Judaic perspectives on Ancient Israel*, 94-98. Philadelphia:Fortress.
- Harrisville, R.A & Sundberg,W. 1995. *The Bible in Modern Culture – Theology and historical-critical Method from Spinoza to Käsemann*. Grand Rapids: Michigan: Eerdmans.
- Hartenstein, F. 2011. History of religions school. *Religion Past and Present*. Brill online. Aanlyn beskikbaar by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [gebruik 25/10/ 2011].
- Hasel, G.F. 1981. A Decade of Old Testament Theology: Retrospect and Prospect. *ZAW*, 93(2):165-183.
- Hasel, G.F. 1972. *Old Testament Theology – Basic issues in the current debate*. Michigan: Eerdmans.
- Hauser, A.J. 1978. Israel's conquest of Palistine; a peasants rebellion? *JSOT*, 7: 2-19.
- Hayes, J.H. 1974. *Old Testament vorm criticism*. San Antonio: Trinity.
- Hayes, J.H. 1982. Wellhausen as a historian of Israel. *Semeia*, no 25:37-60.
- Header, H. 1988. *Europe in the nineteenth century 1830-1880*. Second edition. New York: Longman.

- Hendel, R.S. 1987. *The Epic of the Patriarch: The Jacob Cycle and the Narrative Tradition of Canaan and Israel*. Atlanta, Georgia: Scholars.
- Hess, R.S. 2008. The Jericho and Ai of the book of Joshua. In Hess, R.S. et al. (eds) *Critical Issues in Early Israelite History*, 33-46. Indiana: Eisenbrauns.
- Hiebert, T. 1996. *The Yahwist's landscape: Nature and religion in early Israel*. New York: Oxford.
- history of Europe. 2011. *Encyclopædia Britannica Online*. Aanlyn beskikbaar by <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/195896/history-of-Europe>> [Gebruik 30/3/2011].
- Hoppe, L.J. 1989: The death of Josiah and the meaning of Deuteronomy. *Liber Annuus*, 48:31-47.
- Houtman, C. 1980. *Inleiding in de pentateuch*. Kampen: J H Kok.
- Jagersma, H. 1982. *A History of Israel in the Old Testament period*. London: SCM.
- Jamieson, A. 1972. *Europe in conflict – A history of Europe 1870-1970*. London: Hutchinson.
- Janzen, G.J. 1987: The most important word in the Shema (Deuteronomy VI 4-5). *Vetus Testamentum* XXXVII, 3:280-300.
- Jenson, P.P. 1992. *Graded Holiness: A key to the Priestly Conception of the world*. Sheffield: Sheffield.

- Johann Karl Wilhelm Vatke 2011. *Wikipedia – the free encyclopedia*. Aanlyn beskikbaar by http://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Karl_Wilhelm_Vatke. [Gebruik 13/04/2011].
- Kelly, B. 2002. Manasseh in the Books of Kings and Chronicles. In Long, V.P. et al (eds) *Windows into Old Testament history*, 131-146. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans.
- King, T.J. 2009: *The realignment of the Priestly literature. The Priestly narrative in Genesis and its realtion to Priestly legislation and the Holiness School*. Eugene OR: Pickwick.
- Klever, W. 1999. *Definitie van het Christendom : Spinoza's Tractatus theologico-politicus ; opnieuw vertaald en toege*. Delft : Eburon.
- Knight, D.A. 1982. Wellhausen and the interpretation of Israel's literature. *Semeia*, no 25:21-36.
- Koch, K. 1969. *The growth of the Biblical Traditions. The form-critical method*. Translated by S.M. Cupitt. London: Adam & Charles Black.
- Kratz, R.G. 2003. Wellhausen, Julius (1844-1918). *TRE*, 35:527-536.
- Kratz, R.G. 2009. Eyes and spectacles: Wellhausen's method of higher criticism. *Journal of Theological Studies*, NS, Vol. 60:381-402.
- Lambe, P.J. 1985. Biblical criticism and censorship in ancien regime France: The case of Richard Simon. *HTR*, 78 no 1-2:149- 77.
- Lee, S.J. 1982. *Aspects of European History: 1789-1980*. London: Methuen.

- Le Roux, J.H. 1990. Sending en Pentateugkritiek. *Skrif en Kerk*, 11(2):187-195.
- Le Roux, J.H. 1993. *A Story of two ways*. Pretoria:Verba Vitae.
- Le Roux, J.H. 1994. Historical Criticism – The end of the road. *Old Testament Essays*, 7/4 (Special edition):198-203.
- Le Roux, J.H. 1997. Our historical heritage. *O TE*, 10/3:401-423.
- Le Roux, J.H. 2001. No theory, no science. *O TE*, 14/3:444-457.
- Le Roux, J.H. 2005. Die Pentateug tussen deel en geheel. *O TE*, 18/2:265-280.
- Le Roux, J.H. 2010. Geskiedenis van Ou Testament-eksegese, 11: 'n Middeleeuse priester se historiese verstaan. *Teo*. webdiens van die Fakulteit Teologie van die Universiteit van Pretoria. Beskikbaar aanlyn by <http://teo.co.za/artikel/articles/309/1/Geskiedenis-van-Ou-Testament-eksegese-11--n-Middeleeuse-priester-se-historiese-verstaan/Bladsy1.html> [Gebruik 15/8/2010].
- Le Roux, J.H. 2010. Searching for a question and a answer. *NGTT*, vol 51 (3 & 4):61-69.
- Le Roux, J.H. 2011. Die lang pad van Skrifuitleg. In vos, C. (reds) *Vaste rots op wie ek bou*, 95-114. Kaapstad: Lux Verbi.BM.
- Lipson, E. 1947: *Europe in the nineteenth and twentieth centuries 1815 – 1939*. Fourth edition. London: Adam and Charles Black.
- Liverani, M. 2005. *Hisrael's history and the history of Israel*. London: Equinox.

- Levenson, J.D. 1980. *The theologies of commandment of Biblical Israel*. *HTR*. 73 no 1-2 Ja-Ap, p 17-33.
- Levenson, J.D. 1993. *The Hebrew Bible, the Old Testament, and historical criticism*. Kentucky: John Knox.
- Loader, J.A. 2002. The finality of the Old Testament 'final text'. *OTE*, 15/3:739-753.
- Lohfink, N. 1977. *Great themes from the Old Testament*, translated by Ronald Walls. Edinburgh: T & T Clark.
- Lohfink, N. 1994. *Theology of the Pentateuch. Themes of the Priestly Narrative and Deuteronomy*. Minneapolis: Fortress.
- Lohfink, N. 1995. The Destruction of the Seven Nations in Deuteronomy and the Mimetic Theory|| , *Contagion*, 2:103-118.
- Lohfink, N. 1988. Die Priesterschrift und die Geschichte. In *Stuttgarter Biblische Aufsatzbände Altes Testament: Studien zum Pentateuch*, 213-253. Stuttgart: Verlag Katholisches Bibelwerk.
- Lombaard, C. 2007: Old Testament between diachrony and synchrony: Two reasons for Favouring the former. In Le Roux, J.H. & Otto, E. (eds) *South African perspectives on the Pentateuch between synchrony and diachrony*, . London: T & T Clarck.
- Lopez, F.G. 1994. Deut 34, DTR history and the Pentateuch. In *Studies in Deuteronomy*, (eds). F.G. Martínez, A. Hilhorst, J.T.A.G.M. van Ruiten, en A.S. van der Woude. Leiden: E.J.Brill.

- Maier, G. 1974. *The end of the historical critical method*. St Louis: Publishing house.
- Margalith, O. 1990. On the Origin and Antiquity of the Name "Israel". *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 102(2):225-237.
- Mazar, B. 1960. The cities of the Priests and the Levites. In Anderson, G.W. et al (eds) *Supplements to Vetus Testamentum 7, 193-205*: Congress Volume, Oxford. Leiden: Brill.
- McEvenue, S.E. 1990. *Interpreting the Pentateuch (Old Testament Studies)*. Minnesota: Liturgical.
- Milgrom, J. 1982. Religious conversion and the revolt model for the formation of Israel. *JBL*, 101/2:169-176.
- Miller, P.D. 1982. Wellhausen and the history of Israel's religion. *Semeia*, no 25:61-73.
- Miller, J.M. 1976. *The Old Testament and the historian*. Philadelphia: Fortress.
- Mitchell, G. 1997. A hermeneutic of interculture learning: The writings of John Colenso. *OTE*, 10/3:449-458.
- Moberly, R.W.L. 2001. Genesis 12-50. In Rogerson, J.W. et al (eds) *Genesis and Exodus, 100-172*. Sheffield: Sheffield.
- Mondriaan, M.E. 2002. *Jahwe en die herkoms van Jahwisme*. MA verhandeling in Antieke taal en Kultuurstudie: Universiteit van Pretoria.

- Morgan, D.F. 1990. *Between text and community – The writings in canonical interpretation*. Minneapolis: Fortress.
- Mulder, M.J. 1993. Abraham Kuenen (1828-1891). In Dirksen, P.B. en Van der Kooij, A (eds) *His major contributions to the study of the Old Testament. Oudtestamentische studiën deel xxix, 1-7*. Leiden: Brill.
- Mulhall, M.M. 1973. *Aaron and Moses. Their relationship in the oldest sources of the Pentateuch*. Michigan:University Microfilms International.
- Nel, P.J. 1989. A critical perspective on Old Testament exegetical methodology. *OTE*, 2/2:674-74.
- Nicholson, E.W. 1998. *The Pentateuch in the Twentieth Century: The legacy of Julius Wellhausen*. New York: Oxford University.
- Nihan, C. 2007. *From priestly Torah to Pentateuch*. Tübingen: Mohr Siebeck.
- Noth, M. 1963. The “re-presentation” of the Old Testament in proclamation. In Westermann, C. (ed.) *Essays on Old Testament Hermeneutics*, 76-88 . Atlanta: John Knox.
- Noth, M. 1972. *A history of Pentateuchal Traditions*, translated by B.W. Anderson. New Jersey: Prentice-Hall.
- Noth, M. 1984. *The laws of the Pentateuch and other studies*. Londen: SCM.
- O’Doherty, E. 1953. Conjectures of Jean Astruc, 1753. *Catholic Biblical Quarterly*, 15 no 3 JI:300-304.

- Otto, E. 1979. *Jakob in Sichem. Beiträge zur wissenschaft vom Alten und Neuen Testament*. Stuttgart: W. Kohlhammer.
- Otto, E. 1995. Kritik der Pentateuchkomposition. *Theologische Rundschau*, 60:163-191.
- Otto, E. 2005. The Pentateuch between synchrony and diachrony. Perspectives for the Encounter between Africa and Europe. In Otto, E. And Le Roux, J. (eds) *A critical study of the Pentateuch – An Encounter between Europe and Africa*, . Munster: Lit Verlag.
- Otto, E. 2007. A hidden truth behind the text or the truth of the text: At a turning point in Biblical Scholarship two hundred years after De Wette's *Dissertatio Critico Exegetica*. In Otto, E. and Le Roux, J. (eds) *South African perspectives on the Pentateuch between synchrony and diachrony*, 19-28. London: T & T Clarck.
- Otto, E. 2007. The pivotal meaning of Pentateuch research for a history of Israelite and Jewish Religion and society. In Otto, E. and Le Roux, J. (eds) *South African perspectives on the Pentateuch between synchrony and diachrony*, 29-53. London: T & T Clarck.
- Otto, E. 2011. Pentateuch. *Religion Past and Present*, (eds). H.D. Betz; D. S. Browning; B. Janowski and E. Jüngel. Brill: Brill online. Beskikbaar aanlyn by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [Gebruik 25/10/2011].

- Otto, E. 2011. Deuteronomy. *Religion Past and Present*, (eds). H.D. Betz; D. S. Browning; B. Janowski and E. Jüngel. Brill: Brill Online. Beskikbaar aanlyn by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [Gebruik 25/10/ 2011].
- Otto, E. 2011. Holiness Code. *Religion Past and Present*, (eds). Betz, H.D; Browning, D.S; Janowski, B and Jüngel, E. Brill: Brill online. Beskikbaar aanlyn by http://0-brillonline.nl.innopac.up.ac.za/subscriber/uid=5428/entry?entry=rpp_COM-13072 [Gebruik 25/10/ 2011].
- Paul, M.J. 1988. *Het Archimedisch Punt van de Pentateuchkritiek*. Gravenhage: Uitgeverij Boekencentrum.
- Paul, M.J. 1990. Josiah's renewal of the covenant. In *Pentateuchal and Deuteronomistic Studies – Papers read at the XIIIth IOSOT congress Leuven 1989*, 269-276. Leuven: Leuven University.
- Perlitt, L. 1994. Priesterschrift im Deuteronomium? In *Deuteronomium-Studien*. Tübingen: Mohr.
- Pipes, R. 1970. *Europe since 1815*. New York: American Heritage.
- Polman, A.D.R. 1969. *Gereformeerd Katholieke Dogmatiek – een Compendium*. Kampen: J.H. Kok.
- Q-source 2011. *Wikipedia – the free encyclopedia*. Beskikbaar aanlyn by http://en.wikipedia.org/wiki/Q_source [Gebruik 27/08/2011]

- Rensburg, G.A. 1986. *The redaction of Genesis*. Eisenbrauns: Winona Lake, Indiana.
- Rendtorff, R. 1985. *The Old Testament – An introduction*. London: SCM.
- Rendtorff, R. 1990. *The problem of the process of transmission in the Pentateuch*. Sheffield: JSOT.
- Rendtorff, R. 1996. The “Yahwist” as Theologian? The dilemma of Pentateuchal criticism. In Rogerson, J.W. (ed) *The Pentateuch*, 15-23. Sheffield: Sheffield.
- Rendtorff, R. 1997. Directions in Pentateuchal studies. *Currents in Research: Biblical Studies*, (ed.). Alan Hauser, (5):43-65. Sage Publications, Ltd.
- Reuss, E. 1879. *L’Histoire Sainte et la Loi*, Paris: 23-24.
- Reventlow, H.G. 1985. *Problems of Old Testament Theology in Twentieth Century*. London: SCM.
- Reventlow, H.G. 2001. *Epochen der Bibelauslegung*, IV. München: C H Beck.
- Ridderbos, J. 1925. *Het verloren paraijs*. Kampen: Uitgawe van J.H. Kok.
- Rieger, R. 2004. Simon, Richard. *RGG 4*, 1327. H.D. Betz; D. S. Browning; B. Janowski and E. Jünger. Tübingen: Mohr Siebeck
- Roberts, J.J.M. 2002. *The Bible and the Ancient Near East – Collected Essays*. Winona Lake Indiana: Eisenbrauns.

- Roberts, J.J.M. 1966. The decline of the Wellhausen reconstruction of Israelite religion. *Restoration Quarterly*, 9 no 4:229-240.
- Rofé, A. 1993. Abraham Kuenen's contribution to the study of the Pentateuch. In P.B. Dirksen, & A. van der Kooij (eds) *Abraham Kuenen (1828-1891) – His major contributions to the study of the Old Testament*, Oudtestamentische studiën deel xxix, 105-112. Leiden: Brill.
- Rofé, A. 1999. *Introduction to the composition of the Pentateuch*. Sheffield: Sheffield.
- Rogerson, J. W. 1992. *W.H.L. de Wette – Founder of Modern Biblical Criticism*. Sheffield: JSOT.
- Rogerson, J.W. 1993. British responses to Kuenen's Pentateuchal studies. In P.B. Dirksen, & A. van der Kooij (eds) *Abraham Kuenen (1828-1891) – His major contributions to the study of the Old Testament*, Oudtestamentische studiën deel xxix, 91–104. Leiden: Brill.
- Rogerson, J. W. 1984. *Old Testament criticism in the nineteenth century*. Londen: Fortress.
- Rogerson, J. W. 1998. *Beginning Old Testament Study*. Wiltshire: Cromwell.
- Römer, T. 2003. The vorm-critical problem of the so-called Deuteronomistic History. In Sweeney, A. et al (eds) *The changing face of vorm-criticism for the twenty-first century*, 240–252. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans.

- Scheffler, E. 1998. Debating the late-dating of the Old Testament. *Old Testament essays*, 11/3:522-533.
- Schmid, H.H. 1996. In search of new approaches in Pentateuchal research. In Rogerson, J.W. (ed.) *The Pentateuch*, 24-32. Sheffield: Sheffield.
- Schmidt, L. 1988. Jakob erschleicht sich den väterlichen Segen. Literarkritik und Redaktion von Genesis 27, 1-45. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 100(2):159.
- Schmidt, L. 1993: *Studien zur Priesterschrift*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Schmidt, L. 1989. *Gesammelte Aufsätze zum Pentateuch*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Schmidt, L. 1991. Literarkritiek 1. *TRE*, 21:211-221.
- Schmidt, M. 1979. Theologische Aüfklärung. *TRE*, 4:594-608.
- Schmidt, W.H. 1984. *Introduction to the Old Testament*. London: SCM.
- Schmitt, H.C. 2001. *Theologie in Prophetie und Pentateuch*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Schneider, W.H. 1963. *The nineteenth century world. Readings from the history of mankind*, (eds). G.S. Meraux & F. Crouzet. New York: New American Library.
- Seidel, B. 1993. *Karl David Ilgen und die Pentateuchforschung im umkreis der sogenannten Älteren Urkundenhypothese*. Berlin: Walter de Gruyter.

- Seidel, B. 1994. Entwicklungslinien der neueren Pentateuchforschung im 20. Jahrhundert. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 106(3):476.
- Seitz, C.R. 1991. Wellhausen goes to Yale. *Christian Century*, 108 no 4 Ja 30: 111-114.
- Silberman, L. H. 1982. Wellhausen and Judaism. *Semeia*, no 25:75-82.
- Ska, Jean-Louis. 2006. *Introduction to reading the Pentateuch*. Winona Lake, Indiana: Eisenbrauns.
- Smend, R. 1982. Julius Wellhausen and his Prolegomena to the history of Israel. *Semeia*, no 25:1-20.
- Smend, R. 1989. *Deutsche Alttestamentler in drei Jahrhunderten*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Smend, R. 1991. *Epochen der Bibelkritik. Gesammelte Studien Band 3*. München: Kaise Verlag.
- Smend, R. 2007. *From Astruc to Zimmerli*. Tübingen: Mohr Siebeck.
- Smith, M.S. 2001. *The origins of Biblical monotheism*. Oxford: Oxford.
- Smyth, F. 2000. When Josiah has done his work or the king is properly buried: A synchronic reading of 2Kings 22:1-23:28. In De Pury, A. et al (eds) *Israel constructs its History*, 343-359. Sheffield: Sheffield.
- Spencer, J.R. 1984. The Tasks of the Levites: "smr" and "sb". *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 96(2):267.

- Spinoza, B. De 1951. *A theologico-political treatise and a political treatise*.
Translated by R.H.M. Elwes. New York: Dover.
- Stern, D. 2008. Recent trends in biblical source criticism. *Jewish Bible Quarterly*, 36 no 3 JI-S:182-186.
- Stott, K. 2005. Finding the Lost Book of the Law: Re-reading the Story of 'The Book of the Law' (Deuteronomy-2 Kings) in Light of Classical Literature. *Journal for the Study of the Old Testament*, Vol 30(2):153-169.
- theology. 2011. *Encyclopædia Britannica Online*. Aanlyn beskikbaar by <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/590855/theology> [Gebruik 6/4/2011].
- Thompson, T.L. 1987. *The origen tradition of Ancient Israel*. Sheffield: JSOT.
- Thompson, T.L. 1994. Martin Noth and the history of Israel. In Mckenzie, S.L. & Graham, M.P. (eds) *The history of Israel's traditions*, 81-90. Sheffield: Sheffield.
- Thompson, T.L. 1996. The Background of the Patriarchs: A reply to William Dever and Malcolm Clark. In Rogerson, J.W. (ed) *The Pentateuch*, 2-43. Sheffield: Sheffield.
- Thompson, R.J. 1970. *Moses and the law in a century of criticism since Graf*. Leiden: Brill.
- Tucker, G.M. 1971. *Form Criticism of the Old Testament*. Philadelphia: Fortress.

- University of Göttingen. 2011. *Encyclopædia Britannica Online*. Aanlyn beskikbaar by <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/239869/University-of-Göttingen>. [Gebruik 24/3/2011].
- Van der Toorn, K. 1998. Currents in the Study of Israelite Religion. *Currents in Research*, 6:9-30.
- Van Dyk, P.J. 1990. Current trends in Pentateuch criticism. *Old Testament Essays*, 3:191-202.
- Van Seters, J. 1983. The Place of the Yahwist in the History of Passover and Massot. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 95(2):167.
- Van Seters, J. 1987. *Der Jahwist als Historiker*. Zürich: Theologischer Verlag.
- Van Seters, J. 1987. *Theologische Studien*, 134. Zürich: Theologische Verlag.
- Van Seters, J. 1992. *Prologue to history*. Kentucky: John Knox.
- Van Seters, J. 1999. *The Pentateuch – A social-science commentary*. Sheffield: Sheffield.
- Van Seters, J. 2003. The redactor in Biblical studies: A nineteenth century anachronism. *Journal of Northwest Semitic Languages*, 29/1:1-19.
- Van Seters, J. 2003. *The Law Book of the Pentateuch: Revision in the study of the covenant code*. New York: Oxford.

- Veijola, T. 1994. Martin Noth's Überlieferungsgeschichtliche Studien and Old Testament Theology. In Mckenzie, S.L. & Graham, M.P. *The history of Israel's traditions*, 101-127. Sheffield: Sheffield.
- Venter, P.M. 1987. *Die kanongeskiedenis van die Ou Testament*. Pretoria-Wes: Pretoria-Wes.
- Vermeulen, J. 1999. *Ten keys for opening the Bible*. Translated by John Bowden. Londen: SCM.
- Vincent, J.M. 1993. Die Beziehung Eduard Reuss' zu Heinrich Ewald. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 105(1):102-110.
- Von Rad, G. 1963. Tupological interpretation of the Old Testament. In *Essays on Old Testament Hermeneutics*, (ed.). C. Westermann. Atlanta: John Knox.
- Von Rad, G. 1966. *The Problem of the Hexateuch and other essays*. Minich: Lit Verlag.
- Von Rad, G. 1972. *Genesis*. London: SCM.
- Von Rad, G. 1975. *Old Testament theology*. London: SCM.
- Von Rad, G. 2005. *From Genesis to Chronicles*. Minneapolis: Fortress.
- What is ethical monotheism? 2011. *Answers.com*. Aanlyn beskikbaar by http://wiki.answers.com/Q/What_is_ethical_monotheism#ixzz1cjcTj4a. [Gebruik 12/10/2011].

- Weidmann, H. 1968. *Die Patriarchen und ihre Religion im Licht der Forschung seit Julies Wellhausen*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Weinfeld, M. 1993. *The Promise of the land. The inheritance of the land of Canaan by the Israelites*. California: University of California.
- Weinfeld, M. 2004. *The place of the law in the religion of ancient Israel*. Leiden: Brill.
- Wellhausen, J. 1963. *Die Composition des Hexateuchs und der Historischen Bücher des Alten Testaments*. 4de druk. Berlin: Walter de Gruyter.
- Wellhausen, J. 1965. *Heinrich Ewald. Herdruk in Grundrisse zum Alten Testament*, (ed.). Smend, R. Munich 120-38.
- Wellhausen, J. 2001. *Prolegomena zur Geschichte Israels*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Wellhausen, J. 2004. *Prolegomena to the history of Israel*. Translated by J.S. Black and A. Menzies. Montana: Kessinger.
- Wellhausen, J. 2004. *Israelitische und jüdische Geschichte*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Wenham, G.J. 1987. *Genesis 1-15 – Word Biblical commentary vol 1*. Waco, Texas: Word Books.
- Wenham, G.J. 1991. Method in pentateuchal source criticism. *Vetus testamentum*, 41 no 1:84-109.

- Wenham, G.J. 1994. *Genesis 16-50* – Word Biblical commentary vol 2. Dallas, Texas: Word Books.
- Westermann, C. 1985: *Genesis 12-36*. Translated by John J. Scullion. Minneapolis: Augsburg.
- Westermann, C. 1986: *Genesis 37-50*. Translated by John J. Scullion. Minneapolis: Augsburg.
- Westermann, C. 1987: *Genesis 1-11*. Translated by John J. Scullion. Minneapolis: Augsburg.
- Whybray, R.N. 1987. *The making of the Pentateuch – A methodological study*. Sheffield: Sheffield.
- Wood, B.G. 2008. The search for Joshua's Ai. In Hess, R.S. et al (eds) *Critical Issues in Early Israelite History*, 205-240. Indiana: Eisenbrauns.
- Woodward, Sir L. 1972. *Prelude to modern Europe 1815-1914*. London: Methuen.
- Wright, G.R.H. 1982. The Positioning of Genesis 38. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*, 94(4):523-529.
- Wynn-Williams, D.J. 1997. *The state of the Pentateuch: A comparison of the approaches of M.Noth and E.Blum*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Young, R. 2006. The Talmud's two Jubilees and their relevance to the date of the Exodus. *Westminster Theological Journal*, 68:71-83.
- Zevit, Z 1982. Converging lines of evidence bearing on the date of P. *Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft*. 94(4), p.481-511.